

การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การทำผลงานวิชาการ รับใช้ท้องถิ่นและสังคม (ชุดที่ 4) (การวิจัยเชิงซ้อนแบบบูรณาการศาสตร์และระเบียบ วิธีการวิจัย”

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 22-23 มีนาคม 2568

29 เม.ย. 2567

ณ เดอะ ริเวอร์รี กะตะธานี อ.เมือง เชียงราย

ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ
ดร.อนุรักษ์ ปัญญานววัฒน์

กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

อุปนายกสภา มหาวิทยาลัยพายัพ

ประธานคณะกรรมการ กพว. มรอ. และ ม.
พายัพ

กรรมการสภาวิชาการ, กพว. ม. North CM,
มรภ. เชียงราย ลำปาง ชัยภูมิ สกลนคร ม.

ทักษิณ มทร.ธำนา, Lam Tech College และที่

***Professor in Nonformal Education (Research, Evaluation, Program Planning & Development), CMU**
***Emeritus Professor in Man and Environment Management, Chiang Mai University, THAILAND**
*** กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, สภามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และมหาวิทยาลัยพายัพ, กรรมการ**
กพว. มหาวิทยาลัยต่าง ๆ, กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาวิชาการมหาวิทยาลัย นักวิชาการอิสระ อดีตผู้เชี่ยวชาญ UNESCO ด้าน
Literacy, Distance Education, และ UNICEF Consultant for Myanmar Project.

**Hull University,
England, UK.**

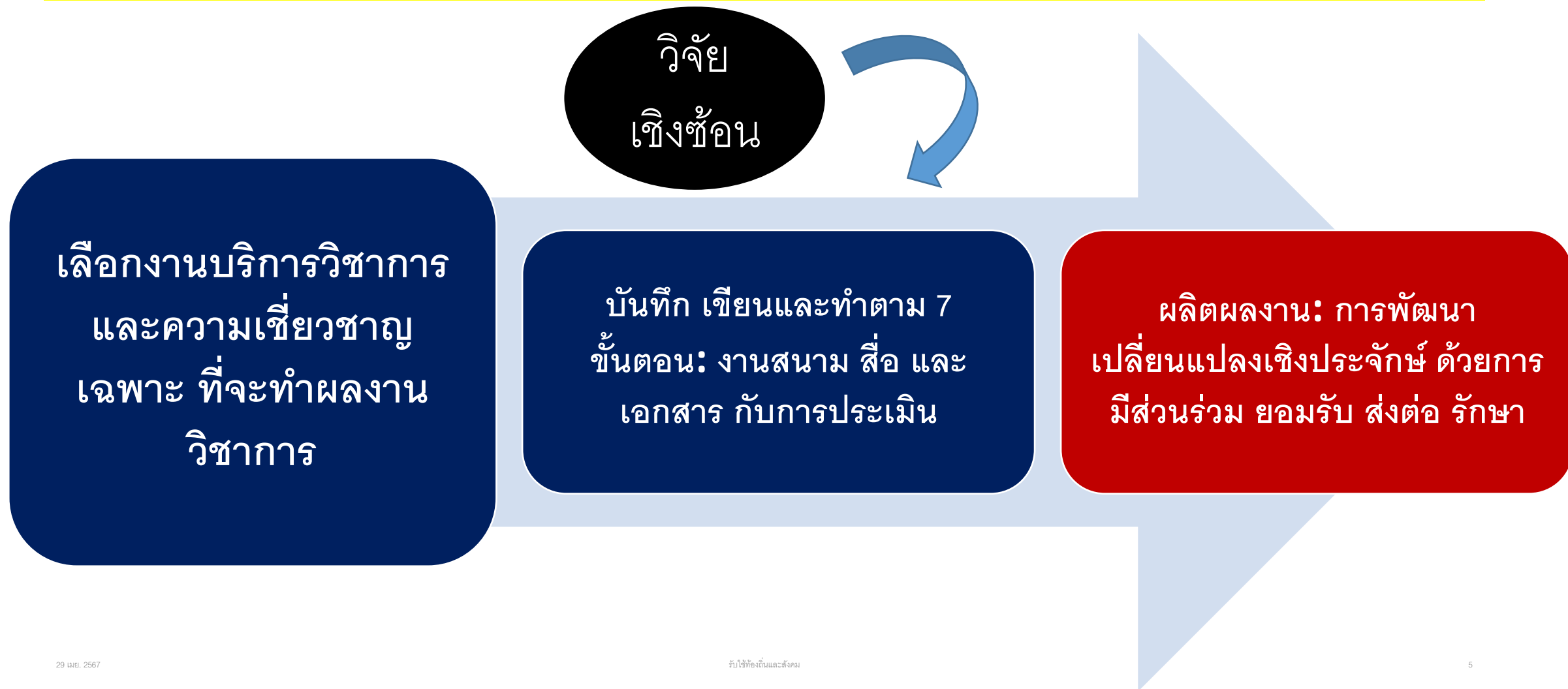
ที่มาของเอกสารการบรรยายเรื่อง การทำผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

- เอกสารประกอบการบรรยายนี้ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการบรรยายเรื่อง การทำผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ให้แก่เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน บนฐานประสบการณ์ที่เคยเป็น ผู้บริหารและนักวิจัยระดับชุมชน ผู้อำนวยการสำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับประกาศ กพอ. พ.ศ. 2564
- ต่อด้วยผลการบรรยาย ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในช่วงเดือน มีนาคม – ธันวาคม 2565 และ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ระหว่างวันที่ 11 - 13 มกราคม 2566 ณ วิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเกาะสมุย, 22 พฤศจิกายน 2566 มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) ใน พ.ศ. 2567 คบอ. 29-04-67
- ผู้บรรยายก็จะพัฒนาเอกสาร และสื่อการบรรยายให้เป็นไปในเชิงปฏิบัติให้มากขึ้นต่อไป โดยเฉพาะในการเป็นคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับตำแหน่งวิชาการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม สป. อว. ที่ผู้บรรยายมีส่วนเขียนคู่มือผู้ขอผลงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม และคู่มือผู้ทรงคุณวุฒิที่จะเป็นผู้ประเมินผลงานด้านนี้ด้วย

ประเด็นการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ จาก PPT ชุดนี้

- 1. **สาระสำคัญเชิงบริหาร:** ทบทวนประเด็นสำคัญของ ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๖๔
- 2. **สาระสำคัญเชิงวิชาการ:** แนวทาง แนวคิดและ ข้อเสนอแนะการก้าวสู่ผลงานวิชาการ ด้วยผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม
- 3. แนวทาง ประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ กพว. สถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้ง
- 4. ชักถาม อภิปราย ข้อเสนอแนะ

ทำผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมได้ทั้งสายการสอนและสาย สนับสนุน ในมหาวิทยาลัย: ศึกษาคู่มือผู้ขอผลงาน คู่มือผู้ประเมิน

การแต่งตั้งอาจารย์ประจำให้ดำรง ตำแหน่งทางวิชาการแบ่งเป็น 2 หมวด

หมวดทั่วไป มี 3 กลุ่ม

กลุ่ม 1: วิจัย

กลุ่ม 2: ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น และ

กลุ่ม 3: ตำรา หนังสือ บทความทางวิชาการ

หมวด เฉพาะด้าน มี 5 ด้าน

1) ด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

2) ด้านสร้างสรรค์สุนทรียะ ศิลปะ

3) ด้านการสอน

4) ด้านนวัตกรรม

5) ด้านศาสนา

สาระสำคัญเชิง บริหาร

การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทาง
วิชาการ (กพว.) แบ่งเป็น 2 หมวด

ประธาน กพว. หมวด
ทั่วไป ที่แต่งตั้งโดยสภา
มหาวิทยาลัย สามารถเป็น
ประธาน กพว. หมวด
เฉพาะด้านได้

หมวดทั่วไป

1. ประธาน กพว. ซึ่งแต่งตั้งจากกรรมการสภา
สถาบันอุดมศึกษาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่ง
ศาสตราจารย์
2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่น้อยกว่าหกคน ซึ่งต้องไม่ใช่
บุคลากรและไม่เคยเป็นบุคลากรในสังกัดสถาบันอุดมศึกษานั้น
โดยครอบคลุมคณะหรือสาขาวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน
ในสถาบันอุดมศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิและสังคม

หมวด เฉพาะด้าน มี กพว. 5 ชุด ๆ ละ 1 ด้าน

- 1) ด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม
- 2) ด้านสร้างสรรค์สุนทรียะ ศิลปะ
- 3) ด้านการสอน
- 4) ด้านนวัตกรรม
- 5) ด้านศาสนา

จากบัญชี กพอ. หรือ
คณะกรรมการ
เกี่ยวกับตำแหน่งทาง
วิชาการของ
ข้าราชการพลเรือน
ทำหน้าที่ กพว.
เฉพาะด้าน ก็ได้

หมวดที่ 1 ผลงานทางวิชาการ หมวดทั่วไป

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๔ ง ๓ มกราคม ๒๕๖๕ หน้า 24-34)

•กลุ่ม ๑. งานวิจัย

•กลุ่ม ๒. ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น

- ๒.๑ ผลงานวิชาการเพื่ออุตสาหกรรม
- ๒.๒ ผลงานวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้
- ๒.๓ ผลงานวิชาการเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ
- ๒.๔ กรณีศึกษา (**case study**)
- ๒.๕ งานแปล
- ๒.๖ พจนานุกรม สารานุกรม นามานุกรม และงานวิชาการในลักษณะเดียวกัน

•๒.๗ ผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

•๒.๘ ผลงานสร้างสรรค์ด้านสุนทรียะ ศิลปะ

•๒.๙ สิทธิบัตร

•๒.๑๐ ซอฟต์แวร์

•๒.๑๑ ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

•๒.๑๒ ผลงานนวัตกรรม

•กลุ่ม ๓

•๓.๑ ตำรา

•๓.๒ หนังสือ

•๓.๓ บทความทางวิชาการ

หมวด ๒ ผลงานวิชาการ หมวดเฉพาะด้าน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนพิเศษ ๔ ง ๗ มกราคม ๒๕๖๕ หน้า 35-47)

- ผู้ขออาจเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการเฉพาะด้าน ด้านหนึ่งด้านใดใน ๕ ด้าน ดังนี้
 - ๑) ด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม (การบรรยายวันนี้ ขอเน้นด้านนี้)
 - ๒) ด้านสร้างสรรค์สุนทรียะ ศิลปะ
 - ๓) ด้านการสอน
 - ๔) ด้านนวัตกรรม
 - ๕) ด้านศาสนา

นิยาม: ผลงานทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

- ผลงานที่เกิดจากการบูรณาการองค์ความรู้จากสถาบันอุดมศึกษา ร่วมกับภาคีเครือข่าย ภายในและภายนอกชุมชน เพื่อพัฒนาในด้านต่างๆ โดยใช้ความเชี่ยวชาญอย่างน้อยหนึ่งสาขาวิชา
- ปรัชญาผลที่ประเมินได้เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ต่อสาธารณะ
- มีผล**การเปลี่ยนแปลง**ในทางที่ดีขึ้นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านเกี่ยวกับ ชุมชน วิถีชีวิต การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต หรือสุขภาพ หรือ

- เป็นผลงานที่นำไปสู่การจดทะเบียนสิทธิบัตร หรือทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบอื่น เป็นที่ประจักษ์ว่าสามารถใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นและสังคมอย่างชัดเจน หรือ
- สร้างความตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลง และส่งต่อการรับรู้ในปัญหาและแนวทางแก้ไขของชุมชน
- ##### ทั้งนี้ ไม่นับรวมงานที่แสวงหากำไรและได้รับผลตอบแทนส่วนบุคคลในเชิงธุรกิจ

ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมมีอย่างน้อย 7 องค์ประกอบ ด้วย Participatory Characteristic

- 1. การมีส่วนร่วมและการยอมรับของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย
- 2. สภาพการณ์ของท้องถิ่นและสังคมก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- 3. กระบวนการที่ทำให้ท้องถิ่นและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
- 4. ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่ใช้ในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 5. การคาดการณ์สิ่งที่จะตามมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นแล้ว
- 6. การประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากความรู้ หรือความเชี่ยวชาญจากสาขาของผู้ยื่นขอ
- 7. แนวทางการติดตามและธำรงรักษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ต่อไป

ผู้ขอผลงานทางวิชาการ ด้านรับใช้ท้องถิ่นฯ ต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก (first author) มิใช่ ผู้มีส่วนสำคัญทางปัญญา (essentially intellectual contributor) หรือผู้ประพันธ์บรรณกิจ (corresponding author)

- **First author** : ผู้ที่มีชื่อในผลงานวิชาการเป็นชื่อแรก
รับผิดชอบการทำผลงานฯ และเขียนต้นฉบับ
(manuscript) ขึ้นนั้นด้วยตนเอง

- **Essentially intellectual contributor**: หมายถึง
บุคคลที่มีบทบาทมีส่วนสำคัญทางปัญญา ด้วยความเชี่ยวชาญ
เฉพาะสาขาวิชาของตนเอง และความรับผิดชอบสำคัญในการ
ออกแบบการวิจัย (research design) หรือการออกแบบ
งานวิชาการนั้นๆ รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและให้
ข้อเสนอแนะ

- **Corresponding author**: บุคคลที่มีบทบาทและ
รับผิดชอบในการเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือผลงานทางวิชาการ
ให้เกิดการถ่ายทอด แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางวิชาการที่แสดง
ถึง ข้อมูล หลักฐาน ข้อคิดเห็น และประสบการณ์ รวมทั้งทำ
หน้าที่รับผิดชอบติดต่อกับบรรณาธิการ

- กรณีงานวิจัย หรือบทความวิจัย ผู้ขอจะต้องเป็น
ผู้ประพันธ์อันดับแรก (first author) หรือผู้มีส่วน
สำคัญทางปัญญา (essentially intellectual
contributor) หรือผู้ประพันธ์บรรณกิจ
(corresponding author) ในเรื่องนั้น

- กรณีผลงานทางวิชาการกลุ่มอื่นที่มีในงานวิจัย หรือ
บทความวิชาการ ผู้ขอจะต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก
(first author) หรือผู้มีส่วนสำคัญทางปัญญา
(essentially intellectual contributor) ใน
เรื่องนั้น

- ต้องยื่นแบบแสดงหลักฐานการมีส่วนร่วมในผลงาน
โดยลงนามรับรอง แล้วจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้

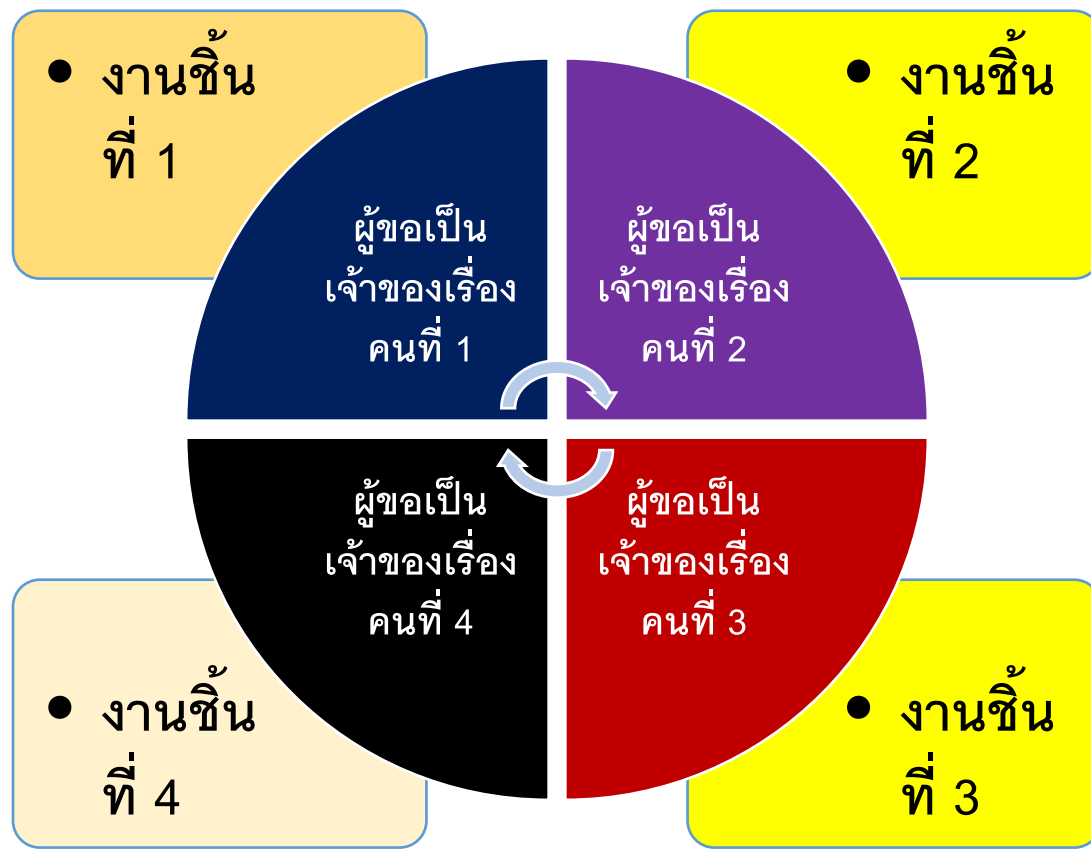
กรณีเสนอผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ซึ่งมีการดำเนินงานเป็นหมู่คณะ หรือเป็นงานที่มีการบูรณาการหลายสาขาวิชา

- ผู้ขอต้องมีบทบาทในขั้นตอนการทำงานในสาขาวิชาที่เสนอขอกำหนดตำแหน่ง อย่างน้อย ๓ ขั้นตอน ดังนี้
- ก. การวิเคราะห์สถานการณ์ก่อนเริ่มกิจกรรมรับใช้ท้องถิ่นและสังคม
- ข. การออกแบบหรือพัฒนาชิ้นงานหรือแนวคิดหรือกิจกรรม
- ค. การประเมินผลลัพธ์และสรุปแนวทางในการนำไปขยายผลหรือปรับปรุง

- ให้ผู้ขอระบุบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานและความรับผิดชอบในผลงานนั้นของผู้ร่วมโครงการทุกคนและบทบาทหน้าที่หลักของผู้ขอ โดยให้ผู้ที่ทำหน้าที่หลักในแต่ละโครงการลงนามรับรอง
- หากตรวจสอบพบภายหลังว่าผู้ขอกำหนดตำแหน่งระบุการมีส่วนร่วมไม่ตรงกับความเป็นจริงจะถือว่าการกระทำของผู้นั้นเข้าข่ายผิดจริยธรรม

ในกรณีที่ผู้ขอผลงานทางวิชาการ ด้านรับใช้ท้องถิ่นฯ มีหลายทีม หลายเรื่อง ในพื้นที่เดียวกัน ให้แยกเรื่องออกจากกันให้ชัดเจน เพื่อส่งผลงานคนละเรื่อง คนละศาสตร์ ก็ได้

- ระบุผู้ขอผลงานทางวิชาการ ด้านรับใช้ท้องถิ่นฯ แต่ละคน ต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก (**first author**) หรือผู้มีส่วนสำคัญทางปัญญา (**essentially intellectual contributor**) เฉพาะเรื่องที่เสนอ แม้ทำในพื้นที่เดียวกัน
- ให้ผู้ขอระบุบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานและความรับผิดชอบในผลงานนั้นของผู้ร่วมโครงการทุกคนและบทบาทหน้าที่หลักของผู้ขอ โดยให้ผู้ที่ทำหน้าที่หลักในแต่ละโครงการลงนามรับรอง

การวิจัยเชิงซ้อน การบูรณาการทฤษฎี แนวคิดและ
ศาสตร์ข้ามองค์ความรู้ภายใต้ประเด็นหลักและการ
วิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR)

Survey & Needs
with Problem
Assessment

Program
Planning and
Development

Modeling
Theories

Quasi-
experimental
Survey

Applied Research
in Monitoring
and Evaluation

การมีส่วนร่วม

สภาพการณ์ของ
ท้องถิ่น ก่อนและหลัง
การเปลี่ยนแปลง

ความรู้ความ
เชี่ยวชาญที่ทำให้
เปลี่ยนแปลง

กระบวนการ
เปลี่ยนแปลง

การคาดการณ์สิ่งที่
เกิดการเปลี่ยนแปลง

ประเมิน
**Outcomes &
Impacts**

แนวทางติดตามผล
ธำรงรักษาพัฒนาการ
ให้คงอยู่

ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมมีอย่างน้อย 7 องค์ประกอบ

แนวทางดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับคู่มือ การทำผลงานวิชาการ รับใช้ท้องถิ่นและสังคม

Your Expected Expertise, Program Planning and Development, Change Theory, Modeling Theory, Community Development Concepts, UN's Sustainability Development Goals, Group Process, etc....

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(Readers) แต่งตั้งโดย กพว.
ประเมินผลงานด้านนี้จากอะไรบ้าง

(Summative Evaluation)

*คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ประเมินผลงานฯ (กพว.) ลงสนาม

1

2

a Must

เอกสารและ
หลักฐาน
เกี่ยวข้องกับ แบบ
กพอ. 03-07

มี **Peer Review**
ก่อนมีการเผยแพร่
เอกสาร งานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง

เอกสารตาม
รูปแบบของเกณฑ์
กพอ. ครบ 7
องค์ประกอบ

*จัดเวทีนำเสนอผลงานในพื้นที่ หรือ
*เปิดให้เยี่ยมชมพื้นที่และ
*มีการเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างกว้างขวาง
*การเผยแพร่นั้นต้องมีการบันทึกเอกสารที่
สามารถใช้อ้างอิงได้ หรือศึกษาค้นคว้าต่อไปได้

จัดทำเป็นเอกสารและมีคำอธิบายหรือคำชี้แจงที่ชัดเจนรายละเอียด
เนื้อหาของ 7 องค์ประกอบ ประมาณ 80 หน้า **[1]** อาจมีหลักฐาน
เพิ่มเติม เกี่ยวกับผลงาน เช่น รูปภาพ หรือการบันทึกเป็นวิดิทัศน์
ภาพยนตร์ แถบเสียง

มีหลักฐานผ่านการประเมินคุณภาพ โดย
คณะผู้ทรงคุณวุฒิฯ ในสาขาวิชาที่
เกี่ยวข้อง(**peer reviewer**) จาก
หลายสถาบัน **[2]** ที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง

วิธีพิจารณาและตรวจสอบ ของผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers) ที่ทำหน้าที่ประเมินผลงาน รับใช้ท้องถิ่นฯ แต่งตั้งโดย กพว.

จากเอกสารผลงานทางวิชาการ
ด้านรับใช้ท้องถิ่นฯ

ครบทั้ง 7 องค์ประกอบและต้อง
จัดเรียงตามลำดับในเอกสาร

ตรวจเยี่ยมพื้นที่และ
สัมภาษณ์ สังเกตเก็บข้อมูลการ
เปลี่ยนแปลงในชุมชนเป้าหมาย

พิจารณาหลักฐานอื่นๆ เช่น เอกสาร บันทึกข้อตกลง ธรรมนูญชุมชน แผนพัฒนา
ชุมชน แผนพัฒนาท้องถิ่น รูปภาพ ข่าวประชาสัมพันธ์ ร่องรอยที่เกี่ยวข้อง

รางวัลจากผลสำเร็จของงาน หรือรางวัล
ที่ให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นจากงานนั้น

ตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยาม องค์ประกอบในเอกสาร ลักษณะการมีส่วนร่วม
ความชำนาญของผลงาน (ผู้ขอซ้ำ ใช้ซ้ำ นำขอใหม่) และ ลักษณะการเผยแพร่ผลงาน

คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประเมินผลงานทางวิชาการด้านรับใช้ ท้องถิ่นฯ

- 1. มีผลงานทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นฯ มาก่อน หรือ มีความรู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นอย่างสูงเกี่ยวข้องกับผลงานด้านรับใช้ท้องถิ่นฯ
- 2. เป็นผู้ยึดหลักความยุติธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ในการดำเนินงาน
- 3 ไม่เคยถูกกล่าวหาหรือเรียน ในการประเมินผลงานทางวิชาการหรือในการเป็นกรรมการ พิจารณาวินิจฉัยในระดับบัณฑิตศึกษา
- 4 มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการและจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการเฉพาะด้านรับใช้ท้องถิ่นฯ ที่ ดำรงตำแหน่ง รศ. และมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินประจำตำแหน่งสูงขึ้น ที่มีความรู้เชี่ยวชาญด้านรับใช้ท้องถิ่นฯ จากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ ก.พ.อ/กกอ. กำหนด หรือ
- 5 มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นอย่างสูงเกี่ยวข้องกับผลงานทางวิชาการเฉพาะด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 2.1.4
- โดยอาจเป็นบุคคลที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ แต่เป็นปราชญ์ชุมชนหรือผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน ผู้ที่เคยสร้างผลงานด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ที่เกิดมูลค่าและประโยชน์ทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง หรือ
- ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ/วิชาชีพที่เกี่ยวข้องและมีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นของมาตรฐานขั้นต่ำของ เกณฑ์ประเมินผลงานทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

##1. สอดคล้องกับ นิยาม

5.สามารถออกแบบทำ
ผลงานด้านนี้ได้หลาย
ลักษณะ แสดงความ
เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา

9.เกิดการเปลี่ยนแปลงสอดคล้อง
กับปัญหาที่ชุมชนยอมรับ
เชิงประจักษ์ (C 4)

ผลผลิตที่วัดได้จากการ
ออกแบบโครงการ
วิชาการรับใช้ท้องถิ่น
และสังคม ที่จับต้องได้
และไม่ได้

+องค์ความรู้ใหม่
+ลดความขัดแย้ง
+ทักษะการจัดการ
+รายได้ สุขภาวะ
+การพึ่งพาและพอเพียง
+SME

2.สอดคล้องกับรูปแบบ
บูรณาการศาสตร์ (การเรียนรู้
การสอน วิจัย บริการ)

6.วิเคราะห์บริบทพื้นที่ที่เป็น
ระบบและชัดเจนก่อน
ดำเนินงาน (C 2)

10.สิ่งที่คาดการณ์เกิดการ
เปลี่ยนแปลงทั้งผู้ขอฯ
ชุมชน มหาวิทยาลัย และ
เครือข่าย

ผลลัพธ์ ด้านการศึกษา
สังคม ศิลปวัฒนธรรม
สิ่งแวดล้อมสุขภาพ
เศรษฐกิจ การปรับ
นโยบาย วิธีคิดและ
แนวทาง

สรุปแนวทาง
ธำรงรักษา
ขยายผล หรือ
ปรับปรุง (C 7)

3.ชุมชนยอมรับและมีส่วน
ร่วมทั้งบุคคลและทรัพยากร
(Component 1)

7.มีกระบวนการขับเคลื่อน
การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและ
วัดได้ (C 3)

11.ผลผลิตและ
ผลลัพธ์ทางบวก หลัง
การเปลี่ยนแปลง (C5)

12.ผลกระทบทางบวก
(มีเส้นทางผลกระทบจากการ
เปลี่ยนแปลง) (C 6)

4.ผลงานแสดงความ
เชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 7
ขั้นตอน

#8.ใช้ความรู้ เชี่ยวชาญ
ทักษะของผู้ขอผลงานที่
อธิบายได้ บูรณาการกับ
ของชุมชนแบบเปิดรับกันได้

กระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลบริบทชุมชน: บนพื้นฐานความเป็นปกติวิสัย และธรรมชาติของชุมชน ไม่ทำตัวแปลกแยก

ระดับคุณภาพผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

•ระดับ B ลักษณะของผลงานต้องแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในสาขาของผู้ยื่นขอ มีการแสดงกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน มีการระบุปัญหาหรือความต้องการที่มาจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย มีการแสดงการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ความรู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือทำความเข้าใจสถานการณ์ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างเป็นที่ประจักษ์ หรือก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น หรือสังคมนั้น

•ระดับ A ลักษณะของผลงานต้องแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในสาขาของผู้ยื่นขอ มีการแสดงกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน มีการระบุปัญหาหรือความต้องการที่มาจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย มีการแสดงการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ความรู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือทำความเข้าใจสถานการณ์ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างเป็นที่ประจักษ์ หรือก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น หรือสังคมนั้น และคุณภาพผลงานที่ยื่นขอจะต้องสามารถนำไปเป็นแบบอย่างให้กับท้องถิ่นหรือสังคมอื่นได้ หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย หรือถูกนำไปใช้เป็นนโยบายในระดับจังหวัดหรือประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

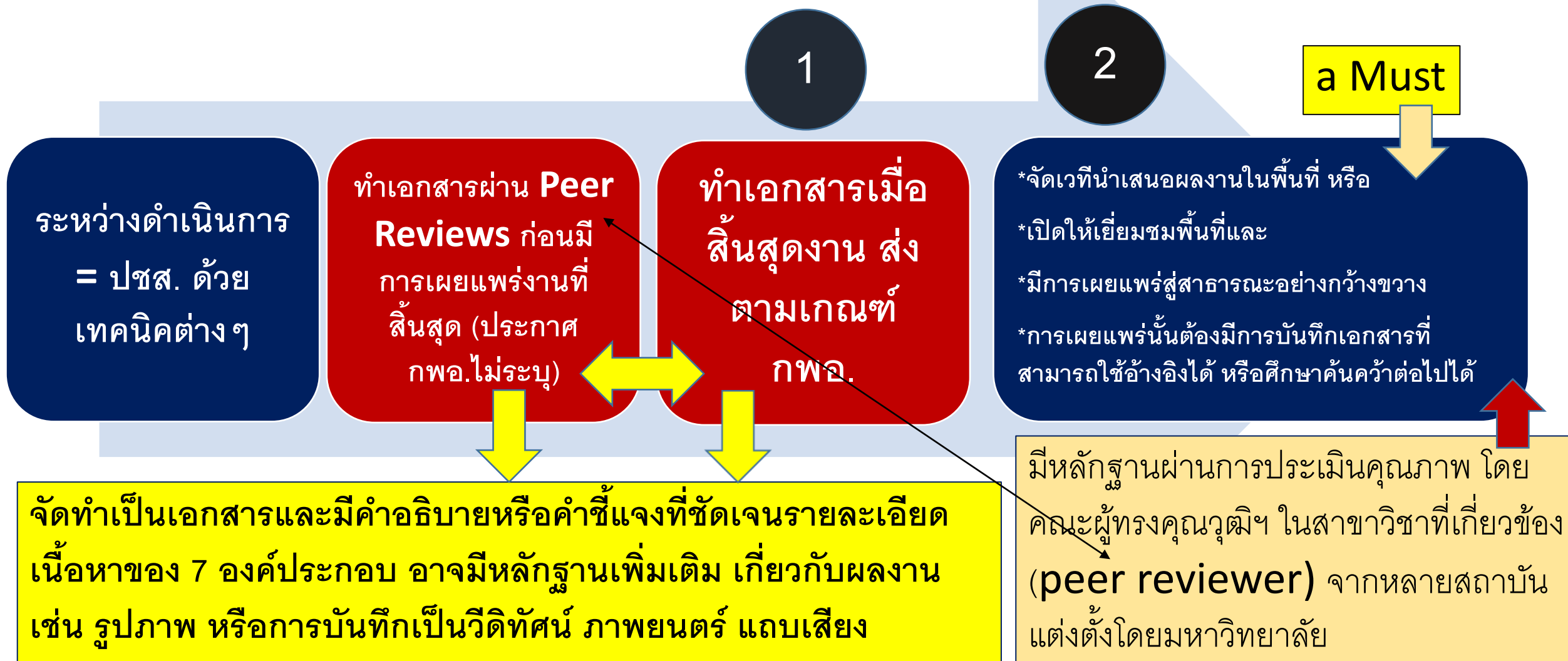
ระดับคุณภาพผลงาน สำหรับใช้ในด้านที่ 1 (ทั่วไป) และการเผยแพร่

- ระดับ **A+** ลักษณะของผลงานต้องแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในสาขาของผู้ยื่นขอ มีการแสดงกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน มีการระบุปัญหาหรือความต้องการที่มาจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย มีการแสดงการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ความรู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือทำความเข้าใจสถานการณ์ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างเป็นที่ประจักษ์ หรือก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น หรือสังคมนั้น และคุณภาพผลงานที่ยื่นขอจะต้องสามารถนำไปเป็นแบบอย่างให้กับท้องถิ่นหรือสังคมอื่นได้ หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย หรือถูกนำไปใช้เป็นนโยบายในระดับจังหวัด หรือประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ผลงานต้องส่งผลกระทบต่อสังคม หรือแวดวงวิชาการอย่างกว้างขวาง เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ หรือได้รับรางวัลจากองค์กรที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

- ด้านที่ ๑ ด้านทั่วไป: สำหรับการเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์นั้น ผู้ขออาจใช้ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ที่ได้รับการประเมินให้มีคุณภาพระดับ B หรือบทความทางวิชาการที่ได้รับการประเมินให้มีคุณภาพระดับ A **แทนงานวิจัย**ตาม (๒) - (๓) ได้ โดยที่ผลงานอย่างน้อย ๑ เรื่อง ผู้ขอต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก (first author) ทั้งนี้ ตามลักษณะการมีส่วนร่วมในผลงานทางวิชาการ
- ด้านที่ 2: เฉพาะด้าน ด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ผลงานวิชาการต้องได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด โดยผู้ขอต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก (**first author**) ตามลักษณะการมีส่วนร่วมในผลงานทางวิชาการตามเอกสารแนบท้ายประกาศ กพอ 2564 ในการขอตำแหน่ง ผศ. รศ. และ ศ.

การเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นฯ ที่มักจะเข้าใจสับสน

****คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ประเมินผลงานฯ แต่งตั้งโดย กพอ.**

กรณีการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ผู้ขอต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก (first author)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์	มีผลงาน อย่างน้อย ๑ เรื่อง คุณภาพระดับ B และได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด ผู้ขอต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก (first author) ตามลักษณะการมีส่วนร่วมในผลงานทางวิชาการ
รองศาสตราจารย์	ผู้ขอฯ อาจเสนอผลงานทางวิชาการได้ ๒ วิธี ดังนี้ วิธีที่ ๑ ผลงาน อย่างน้อย ๒ เรื่อง ซึ่งมีคุณภาพระดับ B หรือ วิธีที่ ๒ ผลงาน อย่างน้อย ๑ เรื่อง ซึ่งมีคุณภาพระดับ A ผลงานตามวิธีที่ ๑ และวิธีที่ ๒ ต้องได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด
ศาสตราจารย์	ผู้ขอฯ อาจเสนอผลงานทางวิชาการได้ ๒ วิธี ดังนี้ วิธีที่ ๑ ผลงาน อย่างน้อย ๒ เรื่อง ซึ่งมีคุณภาพระดับ A หรือ วิธีที่ ๒ ผลงาน อย่างน้อย ๑ เรื่อง ซึ่งมีคุณภาพระดับ A+ ผลงานตามวิธีที่ ๑ และวิธีที่ ๒ ต้องได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ.

แนวทางและข้อแนะนำการดำเนินงานอื่นๆ

- การนำผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมที่ทำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา ประกาศนียบัตร หรือเพื่อสำเร็จการศึกษา หรือการอบรม มาเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ ตามข้อนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีหลักฐานว่าได้พัฒนาเพิ่มเติมขยายผลต่อจากเรื่องเดิม จนปรากฏความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างเห็นได้ชัด ในกรณีเช่นนี้ให้พิจารณาเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเดิมเท่านั้น
- ในกรณีที่ผู้ขอเสนอผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น (ด้านที่ ๑: ด้านทั่วไป) ซึ่งเป็นผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมที่มีเนื้อหาระและรูปแบบที่เป็นเรื่องเดียวกัน แต่ดำเนินการคนละพื้นที่ หากเป็นอยู่ในลักษณะที่ขยายผลเชิงพื้นที่จากพื้นที่เดียวไปสู่หลายพื้นที่ให้ครอบคลุมกว้างขึ้น โดยมีตัวแปรที่แตกต่างกันก่อให้เกิดกลไกใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และมีการพัฒนาต่อยอด ซึ่งต้องไม่ใช่งานเดียวกันและซ้ำซ้อนกัน ผู้ขออาจสามารถนำมาเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการได้โดยอนุโลม (ขอขยาย อาจมีได้หนึ่ง หรือหลายพื้นที่ แต่เป็นเรื่องเดียวกัน การประเมินก็จะมีขอขยายตามขนาดบริบทของเรื่องและพื้นที่)
- ผลงานทางวิชาการต้องเป็นผลงานหลังจากได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์ แล้วแต่กรณี และต้องได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด พร้อมแสดงหลักฐานว่าการเผยแพร่นั้นได้ผ่านการประเมินคุณภาพโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (peer reviewer) ที่มาจากหลากหลายสถาบัน

ขั้นตอนการพิจารณาผลงานทางวิชาการ และจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ (ใช้กับ ทั้งด้าน 1 & 2 เหมือนกัน)

- (1) กพว. แต่งตั้งประธาน และเลือกสรรคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3-5 คน จากบัญชีรายชื่อของ ก.พ.อ. และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าตำแหน่งที่เสนอขอ ทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการ จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ ถ้าไม่สามารถแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ ก.พ.อ. กำหนดได้ ให้ขอความเห็นชอบผ่าน สภาสถาบัน ต่อ ก.พ.อ. เป็นราย ๆ ไป (แล้วประสานติดต่อไว้ 3 ราย)
- (2) กำหนดระยะเวลาให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานทางวิชาการ จริยธรรมและจรรยาบรรณ เป็นไปตามที่ กพว. กำหนด (ส่วนใหญ่ภายในระยะเวลา 30-90 วัน นับแต่วันที่ได้รับผลงานทางวิชาการ)

• (3) หลักเกณฑ์การประเมินผลงาน

- กรณีที่ 1 กรณีผลประเมินเป็นเอกฉันท์ อาจให้ยกเว้นการประชุม เว้นแต่กรณีที่ผลการประเมินไม่เป็นเอกฉันท์ ให้มีประชุมคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงาน
- กรณีที่ 2 กรณีผลประเมินไม่เป็นเอกฉันท์ ต้องจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- กำหนดกรณีที่ 3 กรณีการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการในระดับศาสตราจารย์ ต้องจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานทางวิชาการ โดยมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และเกณฑ์การตัดสิน ของที่ประชุมให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด

สรุปสาระสำคัญเชิงวิชาการ: ผลงานวิชาการที่ผู้ ขอต้องส่ง ด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม และ Key Words

*ใช้ความรู้ทางวิชาการตอบสนองความต้องการของเป้าหมาย

*บูรณาการกับการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ทั้งในและนอก
สถาบันการศึกษา เพื่อตอบสนองกับการทำงานรับใช้ท้องถิ่นฯ

* เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเป็นหลักด้วยกระบวนการพัฒนา โดยมี
เครือข่ายหนุนเสริม

เอกสารที่นำส่งคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ (กพว.) (ใช้กับ ทั้งด้าน 1 & 2 ตามประกาศ กพอ.)

- (1) แบบตรวจสอบเอกสารจากคุณสมบัติ ประกอบการยื่นเรื่อง เพื่อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ มีผลการตรวจสอบ คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง พร้อมหลักฐานการเผยแพร่ผลงาน ทางวิชาการ (บางมหาวิทยาลัยอาจมีระบบ **Checklist** ต่างกัน)
- (2) แบบคำขอรับการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ทั่วไป (ก.พ.อ. 03) **ตรวจสอบให้รอบคอบ**
 - ส่วนที่ 1 แบบประวัติส่วนตัวและผลงานทางวิชาการ
 - ส่วนที่ 2 แบบประเมินคุณสมบัติโดยผู้บังคับบัญชาว่าเป็นผู้มี คุณสมบัติครบถ้วนฯ
- (3) แบบเสนอแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการฯ โดยผู้บังคับบัญชา (ก.พ.อ. 04)

- (4) แบบแสดงหลักฐานการรับรองจริยธรรมและจรรยาบรรณทาง วิชาการของผลงานฯ (ถ้ามีการใช้วิธีการวิจัยประกอบ)
- (5) แบบแสดงหลักฐานการมีส่วนร่วมในผลงานฯ (ระบุให้ชัดเจน พร้อมลงนามกำกับทุกท่าน)
- (6) แบบแสดงหลักฐานการผ่าน**ประเมินผลการสอน** พร้อม หลักฐานการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ (**Peer Reviewers**)
- (7) **ผลงานทางวิชาการ** เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัย และ เกณฑ์ กพอ. (ควรส่งเกิน และผ่าน **Peer Reviews** ก่อนมี การเผยแพร่ตามเกณฑ์ กพอ.)
- (8) การเผยแพร่ตามเกณฑ์ฯ ให้ระวัง **Plagiarism**, การไม่มี ชื่อผู้ร่วมทำผลงานวิชาการครบ, การไม่อ้างอิง/อ้างอิงไม่ถูกต้อง เรื่องไม่ทันสมัย (ตรวจหลักฐานการเผยแพร่/ตีพิมพ์ กับประเภท วารสาร/แหล่งเผยแพร่ตามคุณสมบัติ ที่ กพอ. กำหนด)

การเสนอผลงานวิชาการ : ก้าวที่สองของการเสนอขอผลงานวิชาการ

HR ตรวจสอบหลักฐานผลประเมินการสอน และผลงานวิชาการ ตามเกณฑ์ กพอ.

กพอ. แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ประเมินผลงานวิชาการ

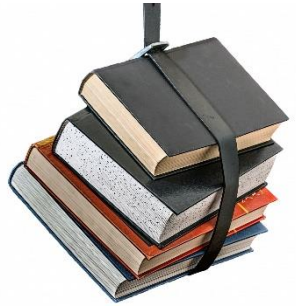
คณะกรรมการฯ ประเมินผลงานวิชาการ ตามเกณฑ์

คณะกรรมการฯ เสนอผลการประเมินต่อ กพอ. พิจารณาแล้วเสนอสภาสถาบันพิจารณาอนุมัติ ก่อนส่ง กพอ. อว.

จัดประชุม คณะกรรมการฯ หรือ เว้นการประชุม ตามเกณฑ์ กพอ.

ระวัง: หลักฐานไม่ครบ, หลักฐานเท็จ **Plagiarism**, บิดเบือน ข้อมูลเท็จ หรือ ไม่แก้ไขตาม กพอ. แจ้ง และปัญหาด้านการอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของสถาบัน (**IRB**) มักเกิดปัญหาตามมา

สาระสำคัญเชิงบริหาร: ขั้นตอนการยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ และ เลขานุการ กพว. ควรทำระบบติดตามผล
ที่ ผู้ขอฯ ตรวจสอบได้บางขั้นตอน แต่ผลการพิจารณาเป็นเรื่องลับ (ใช้กับ ทั้งด้าน 1 & 2 เหมือนกัน)

ประเมินการสอน
พร้อมหลักฐาน

ผู้ขอฯส่งผลงานผ่าน
ต้นสังกัด ต่อ ก.พ.ว.
(ดูประกาศ ปี 64)

ก.พ.ว. เลือก/แต่งตั้ง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ประเมินฯ

หาก สถาบันฯเอกชน ดูประกาศ ปี 2565

สภาสถาบันอุดมศึกษา
พิจารณาและมีมติ

ก.พ.ว. พิจารณาและมี
มติ ส่ง สภาสถาบัน

กรรมการฯ
ประเมินผลงาน แล้ว
ส่งผล ที่ ก.พ.ว.

ถ้าผ่าน แจ้ง กพอ.
พิจารณา/ทราบ

รับเรื่องกลับ แล้ว
อธิการบดี แต่งตั้ง
และแจ้ง กพอ.

ถ้ามีใช้ ศาสตราจารย์
บางสถาบันจะแต่งตั้ง
ก่อนส่ง กพอ.

สาระสำคัญเชิงวิชาการ: ผลงานวิชาการที่ผู้ขอต้องส่ง ด้านรับใช้ ท้องถิ่นและสังคม

- มีหลักฐาน จัดทำเป็นเอกสารหลักพร้อมคำชี้แจงด้วย
เนื้อหาแสดงถึงองค์ประกอบที่ชัดเจนถึง การมีส่วนร่วม
และปรากฏการณ์ อย่างต่อเนื่องกันทั้ง 7 ข้อ
- แสดงถึงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้เฉพาะสาขาวิชาที่ผู้
ขอกำหนด ด้วยกระบวนการบูรณาการกับภูมิปัญญา
และทรัพยากรท้องถิ่นและสังคม
- มีหลักฐานแสดงถึง “การมีส่วนร่วมและการยอมรับของ
ท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย” สร้างคุณค่าและเป้าหมาย
ต่อคนและชุมชนกลุ่มเป้าหมาย สะท้อนได้จากผู้มีส่วน
ได้ส่วนเสียและปรากฏการณ์ที่ตรวจสอบได้
- เอกสารหรือหลักฐาน ที่ใช้สนับสนุนเอกสารหลัก ควร
จัดทำแยกต่างหาก แต่ อ้างอิงถึงกันได้

- **ข้อนำสังเกต:** ผู้ขอฯ อาจออกแบบ (การ
ดำเนินงานทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและ
สังคม) ในลักษณะอื่นๆ ที่แสดงออกถึงความ
เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของตนเอง แม้ว่าจะงาน
ด้านนี้มี**ใช่เป็นการทำผลงานวิจัย**เพื่อขอเสนอ
กำหนดตำแหน่งโดยตรง แต่อาจมีความ
จำเป็นต้อง**อาศัยการประยุกต์เทคนิควิธีการ
วิจัยเชิงซ้อนอย่างหลากหลายวิธีการ (Multi-
disciplinary research
methodology)** มาใช้ใน 7 ขั้นตอนของ
กระบวนการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมตาม
เหมาะสม

ควรอ่านคู่มือสำหรับผู้ขอกำหนดตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่น และสังคม: การออกแบบดำเนินงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

- 1. ใช้ความรู้ทางวิชาการตอบสนองความต้องการของเป้าหมาย
- 2. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน มีการถ่ายทอดสองทางระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและชุมชน จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ครบทั้ง 7 องค์ประกอบ
- 3. เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ ด้วยสื่อประเภทต่างๆ หรือ จัดเวทีสาธารณะ
- 4. คืบคลานความรู้สู่ชุมชน แบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความตระหนัก และ **Coaching** หรือให้คำปรึกษาแก่ชุมชน
- 5. บูรณาการกับการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา เพื่อตอบสนองกับการทำงานรับใช้ท้องถิ่นฯ
- 6. เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเป็นหลัก โดยมีเครือข่ายหนุนเสริมเพื่อการพัฒนา
- 7. สามารถขยายผลจากความสำเร็จเป็นต้นแบบไปพื้นที่อื่นได้

- คณะอนุกรรมการ กพอ. ด้านนี้ ได้จัดทำคู่มือนี้ขึ้นสำหรับผู้ขอกำหนดตำแหน่งวิชาการฯ ตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผศ. รศ. และ ศ. พ.ศ. 2564 มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
- 1. คำนิยาม ลักษณะของผลงานวิชาการด้านนี้
- 2. การขอกำหนดตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานด้านนี้
- 3. การเตรียมเอกสารและการเผยแพร่ผลงานด้านนี้
- 4. แบบแสดงหลักฐานการมีส่วนร่วมในผลงานฯ
- 5. แบบแสดงหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์จากหน่วยงานภายนอก

7 องค์ประกอบของ
การทำผลงานด้านนี้

บริบทชุมชน และ
บริบทย่อยของการ
พัฒนา

บูรณาการองค์ความรู้
จากสถาบันอุดมศึกษา
กับภาคีเครือข่ายในและ
นอกชุมชน

เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและ
สังคม ในมิติที่เลือกจาก
ความหลากหลาย

ใช้ความเชี่ยวชาญอย่าง
น้อยหนึ่งสาขาของ
บุคลากรสถาบันฯ

ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
กระบวนการกลุ่ม การจัดการ
ความรู้ ในขั้นตอน สำคัญๆ

ปรากฏผลเชิง
ประจักษ์ เป็น
รูปธรรม

-เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น
-จดทะเบียนสิทธิบัตร/ทรัพย์สินทางปัญญา
-เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นและสังคม
-สร้างความตระหนัก ต่อการแก้ปัญหา/พัฒนา

ปรึกษาหารือ ริเริ่ม
สร้างสรรค์ วางแผน
วางโครงการ แบ่งหน้าที่ร่วม
รับผิดชอบเชิงจัดการ

วัดผล **Intangible** ได้
เช่น: Sense of Belongings,
Responsibility,
Accountability,
Manageability, Participation,
Group Process, Acceptability

เสนอเป็นเอกสาร มีเนื้อหา
ครอบคลุม 7 ขั้นตอน และ
แสดงการมีส่วนร่วม การ
ยอมรับของกลุ่มเป้าหมาย

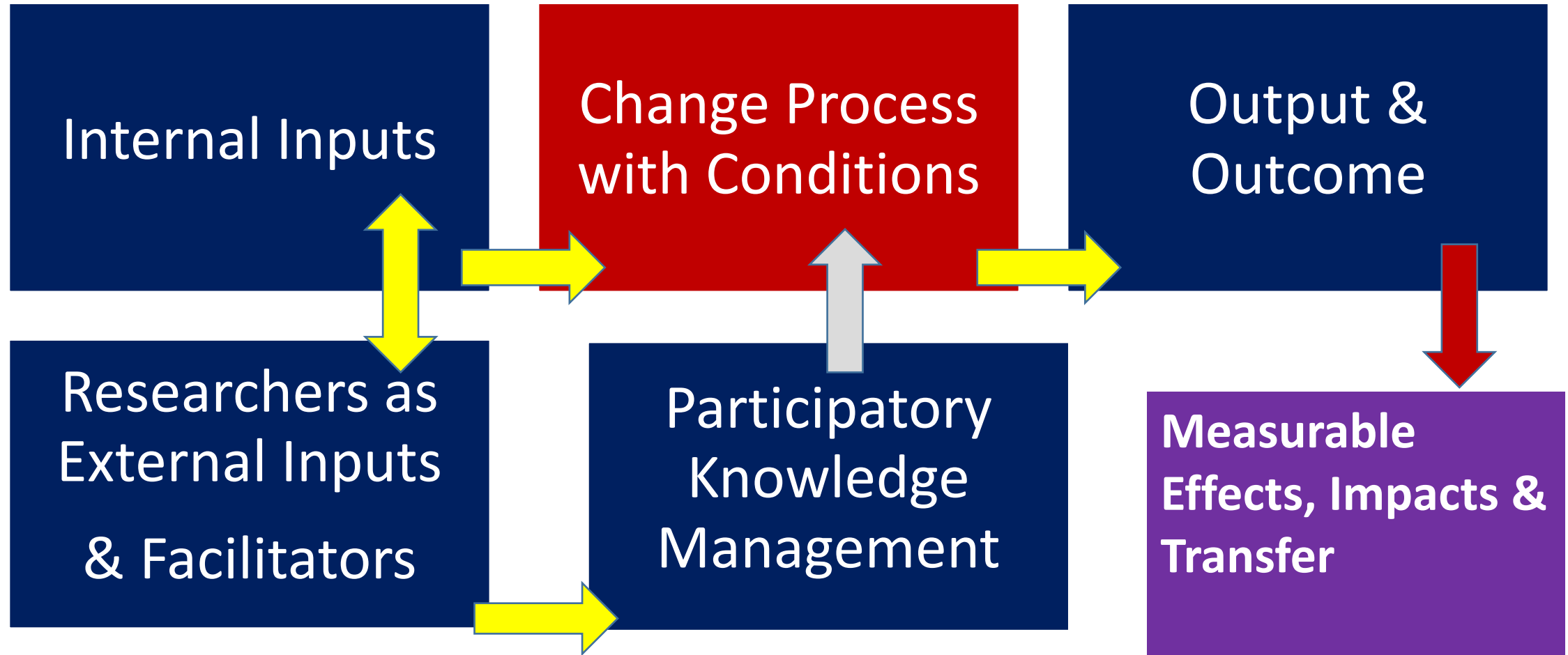
พร้อมรับการประเมินการ
เปลี่ยนแปลงตามคาดหวัง
และแนวทางติดตามผลเพื่อ
ดำรงการพัฒนา

2.สาระสำคัญเชิงวิชาการ: วางแผนทำงาน ด้วยความรอบคอบ ด้วย Timeline คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง และจริยธรรม

- กำหนดสาขาวิชา/คณะ
- ความเชี่ยวชาญที่จะขอทางวิชาการ ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสาขาฯ ของตนเอง
- ศึกษาระเบียบ ศึกษาตัวอย่าง หรือผู้รู้
- กำหนดขั้นตอน กระบวนการทำงานที่ชัดเจน มี **Timeline/ Milestones**
- ประเมินการสอน
- ประเมินผลงานวิชาการ และจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ

บทบาทของนักวิจัยในฐานะคนนอก ของชุมชน: Facilitator

ปัญหา คือ จะใช้ความเชี่ยวชาญ (ที่จะขอทางวิชาการ) ในการเข้าถึงแกนนำ และความต้องการของชุมชน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างไร

Treatment จาก
คนนอก

PAR, AIC, RRA
Survey
Needs Assessment
Group Process
Partnership &
Networking

เข้าถึงแกนนำ
ชุมชน

ประยุกต์ใช้ความ
เชี่ยวชาญเฉพาะ
สาขา ของผู้ขอฯ

กระบวนการ
เปลี่ยนแปลงของ
กลุ่มเป้าหมายและ
ชุมชน

**Multi-disciplinary
Research based on a
Participatory Approach**

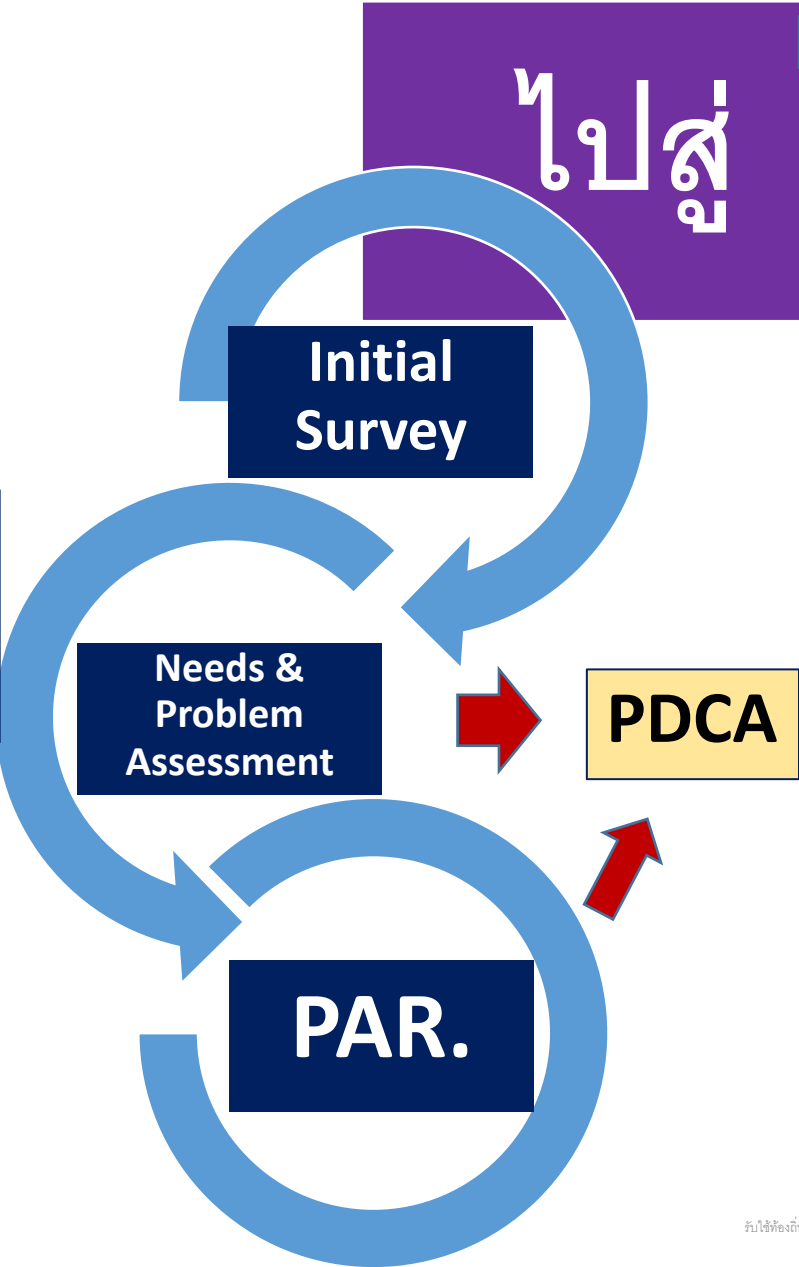
ขั้นตอนที่ 1-3 ให้ได้ **Outcome** เขียนรูปแบบ 1-3

A Participatory Approach to Changes

Current
Situation
Analysis

Gap or
Expected
Changes

Formative &
Summative
Situation
Analyses

ไปสู่

อยู่ด้วย

ช่วยคิด

งานเดิน

จิตประสาน

ตอบสนอง
ท้องถิ่นและสังคม

เพลินรับผิดชอบ

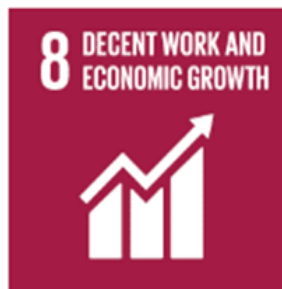

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

<https://sdgs.un.org/goals> available 17-07-2021

อาจเลือก
Goals
จาก **SDGs**

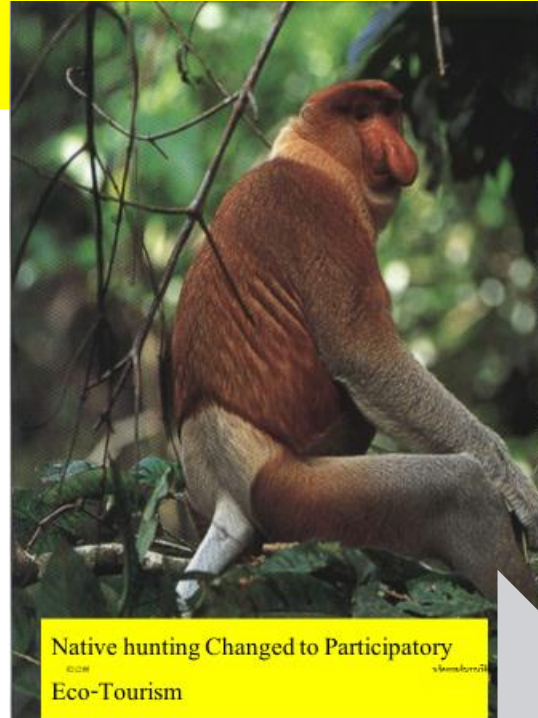
เลือกจากตัวอย่างเป้าหมายบางหัวข้อ เป็น Step แรก แบบกว้างๆ ของการวางแผนทำผลงานวิชาการภาคสนาม

- 1. ขจัดความยากจน
- 2. ขจัดความอดอยาก
- 3. การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี
- 4. การศึกษาที่มีคุณภาพ
- 5. ความเท่าเทียมทางเพศ
- 6. สุขภาพและน้ำสะอาด
- 7. การมีพลังงานสะอาดใช้อย่างเพียงพอ
- 8. การมีงานทำที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ
- 9. พัฒนาภาคอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อม

- 10. ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างบุคคล และชุมชน
- 11. สร้างให้เกิดชุมชนเมืองที่ยั่งยืน
- 12. การบริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ
- 13. การดูแลเรื่องสภาพภูมิอากาศ
- 14. ดูแลทรัพยากรทางน้ำให้มีคุณภาพ
- 15. การดูแลความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน
- 16. การสร้างความสงบ ความยุติธรรมและสถาบันที่เข้มแข็ง
- 17. สร้างเสริมภาคีความร่วมมือเพื่อผลักดันการพัฒนาให้ถึงเป้าหมาย

3. กระบวนการที่ทำให้ท้องถิ่นและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

Needs

Recognition

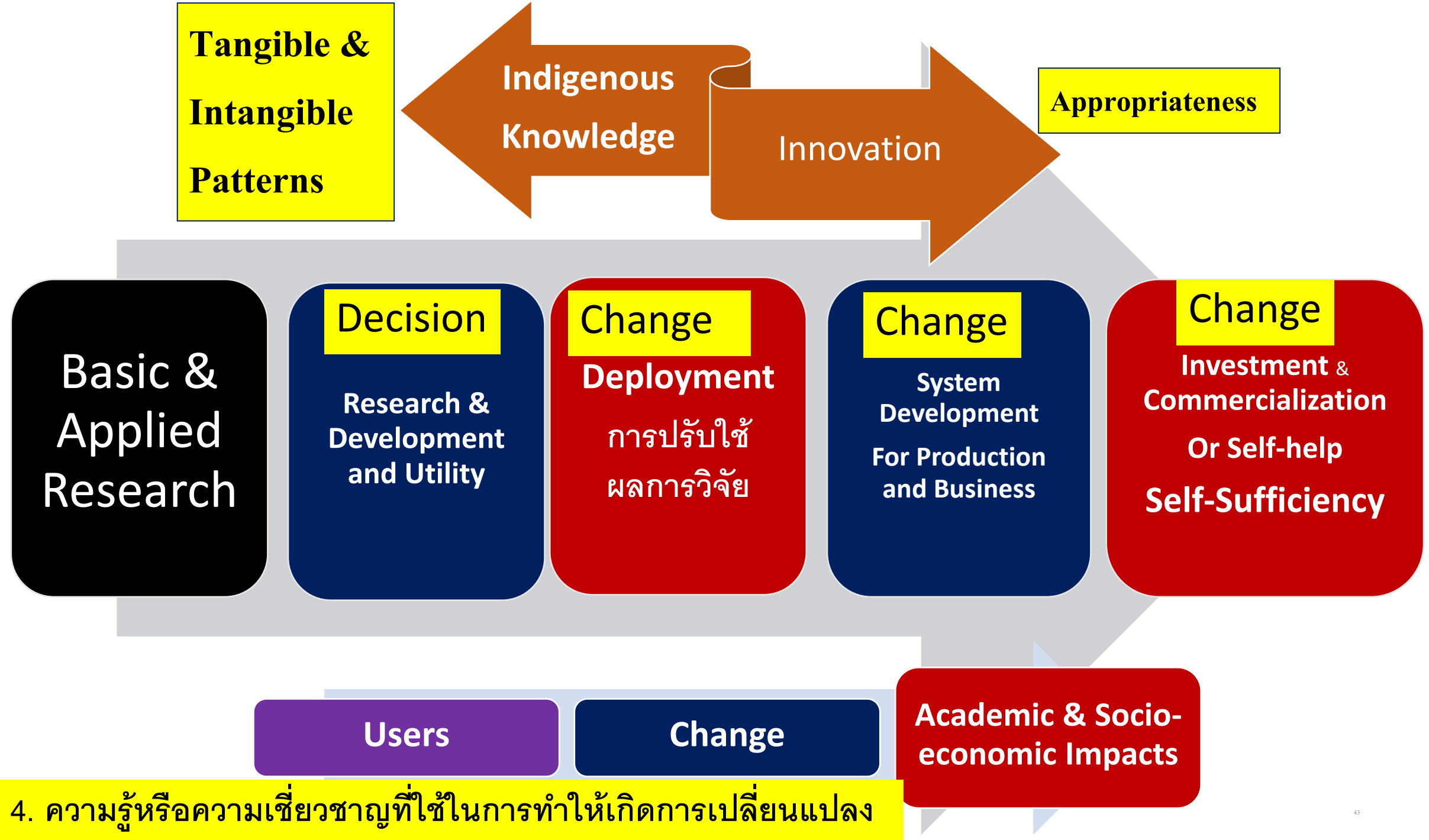
Commitment

Analyze

Accept

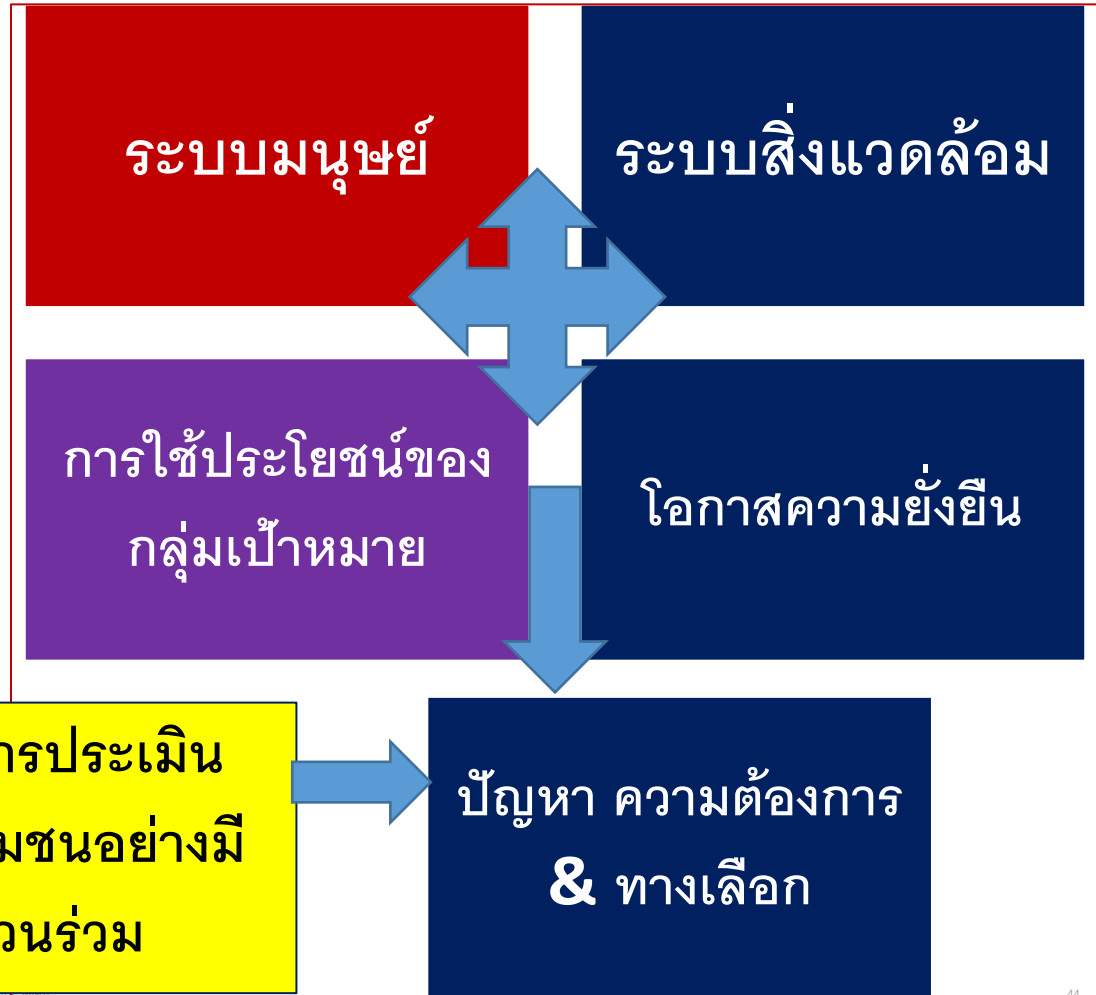
Management

3.1.1 ประเมินสภาพการณ์ของท้องถิ่นและสังคมก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ควรเป็นเรื่องเดียวกัน

- สร้างการรับรู้และการยอมรับอย่างมีส่วนร่วม
- จำแนกประเด็นกายภาพและชีวภาพ แล้วกำหนดกรอบให้แคบลงสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของ **Stakeholders**
- เช่น สิ่งแวดล้อมด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประชากร ระบบนิเวศ เทคโนโลยี รวมทั้งวิถีชีวิต สร้างการยอมรับอย่างมีส่วนร่วม
- กำหนดระดับคุณภาพชีวิต (อาจเอา **SDGs** กับความจำเป็นขั้นพื้นฐานและเศรษฐกิจพอเพียงมา กำหนดเป็นเกณฑ์หวั่นข้อที่สำรวจ สภาพการณ์ของท้องถิ่นและสังคมก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น)

วงจรของการวางแผนเพื่อพัฒนา

Research

Plan

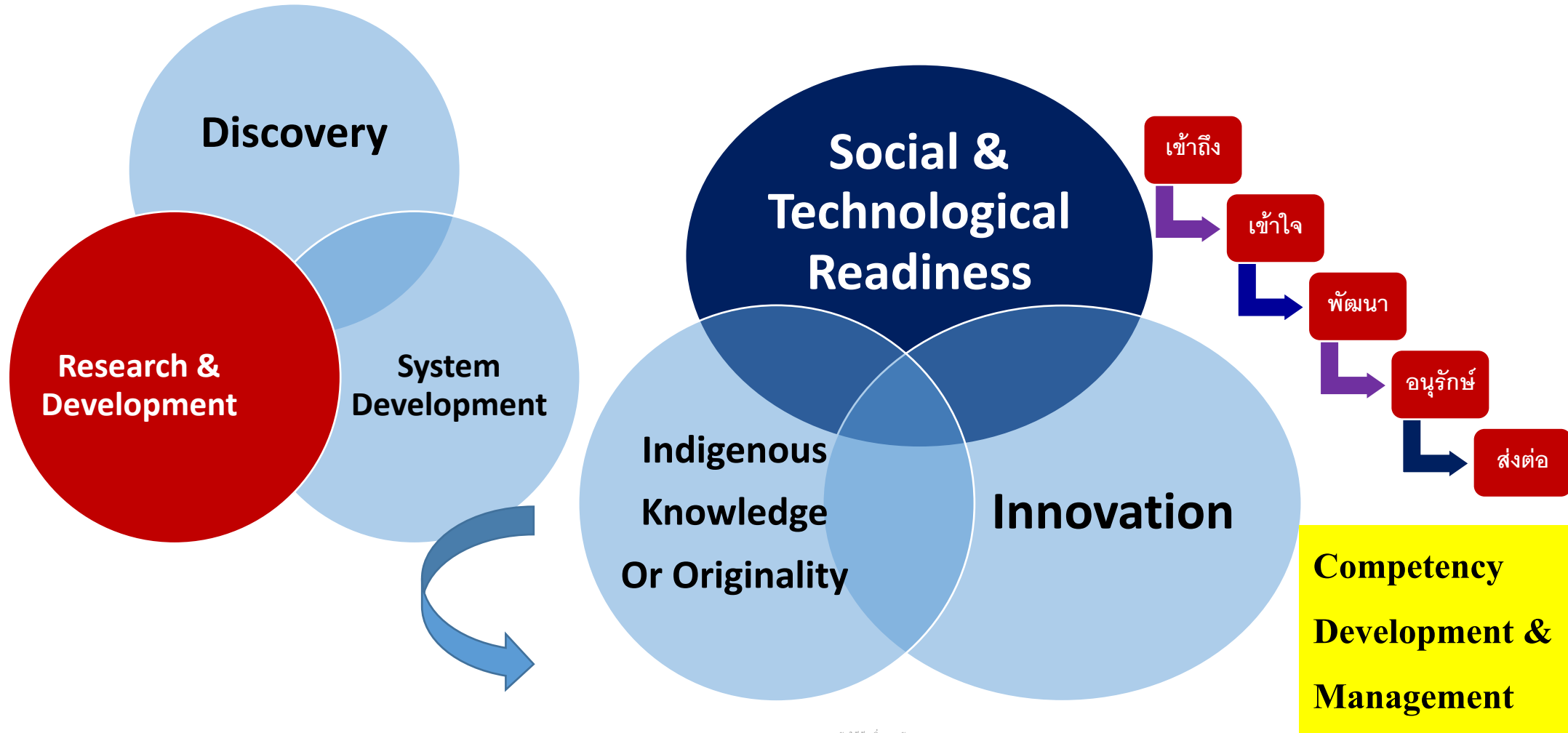
Do

Monitoring
& Evaluation

Act

Check

Research and development within the Relationship Systems of Human and Ecology: Social, Economic, Environmental, Technological Aspects

5. การคาดการณ์สิ่งที่จะตามมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นแล้ว

1.Context, Policy, Result-based and humanistic Approach

2.Readiness of Target Group & Team

3.Model Characteristic and Component Management

4.Impacts, Conservation and Transfer with Wide Acceptability

Changes as mutually prior-expected and planned

คุณสมบัติเฉพาะสาขาที่
ผู้ใช้ดำเนินการ

นิยาม: ผลงานทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

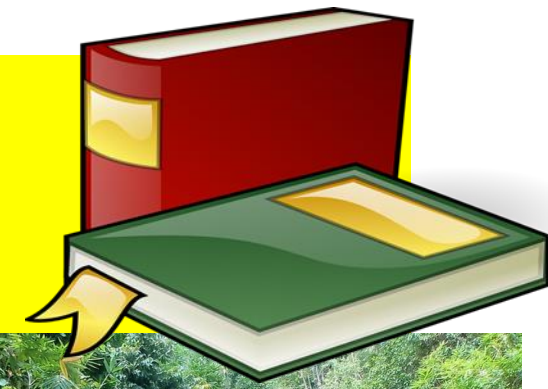
- ผลงานที่เกิดจากการบูรณาการองค์ความรู้จากสถาบันอุดมศึกษา ร่วมกับภาคีเครือข่าย ภายในและภายนอกชุมชน เพื่อพัฒนาในด้านต่างๆ โดยใช้ความเชี่ยวชาญอย่างน้อยหนึ่งสาขาวิชา
- ปรัชญาผลที่ประเมินได้เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ต่อสาธารณะ
- มีผลการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านเกี่ยวกับ ชุมชน วิถีชีวิต การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต หรือสุขภาพ หรือ

- เป็นผลงานที่นำไปสู่การจดทะเบียนสิทธิบัตร หรือทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบอื่น เป็นที่ประจักษ์ว่าสามารถใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นและสังคมอย่างชัดเจน หรือ
- สร้างความตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลง และส่งต่อการรับรู้ในปัญหาและแนวทางแก้ไขของชุมชน
- ##### ทั้งนี้ ไม่นับรวมงานที่แสวงหากำไรและได้รับผลตอบแทนส่วนบุคคลในเชิงธุรกิจ

เป้าหมายของการทำผลงานทางวิชาการด้านนี้ ที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและ
พัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ในด้านต่างๆ

สรุปข้อเสนอแนะรูปแบบเอกสารผลงานทางวิชาการด้านรับใช้ ท้องถิ่นและสังคม

- มีหลักฐาน เป็นเอกสารด้วยคำอธิบายที่ชัดเจนเชื่อมต่อกัน ขององค์ประกอบทั้ง 7 ข้อ ที่ให้ตรวจสอบได้เป็นรูปธรรม
- แสดงถึงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้เฉพาะสาขาวิชาที่ผู้ขอฯ โดยอาจเน้นในข้อ 3-4
- มีหลักฐานเน้นแสดงถึง **“การมีส่วนร่วมและการยอมรับของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย”** ที่เป็นองค์ประกอบข้อ 1 เป็นคุณสมบัติหลักของการทำผลงานวิชาการด้านนี้ อย่างต่อเนื่อง โดยควรแสดงให้เห็นชัดเจนตั้งแต่ต้นจนจบ กิจกรรม/โครงการของการทำผลงานวิชาการ

คุณค่าของการทำผลงานทางวิชาการด้านนี้ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้ขอ ผลงาน สถาบัน กับการพัฒนาท้องถิ่นและสังคม

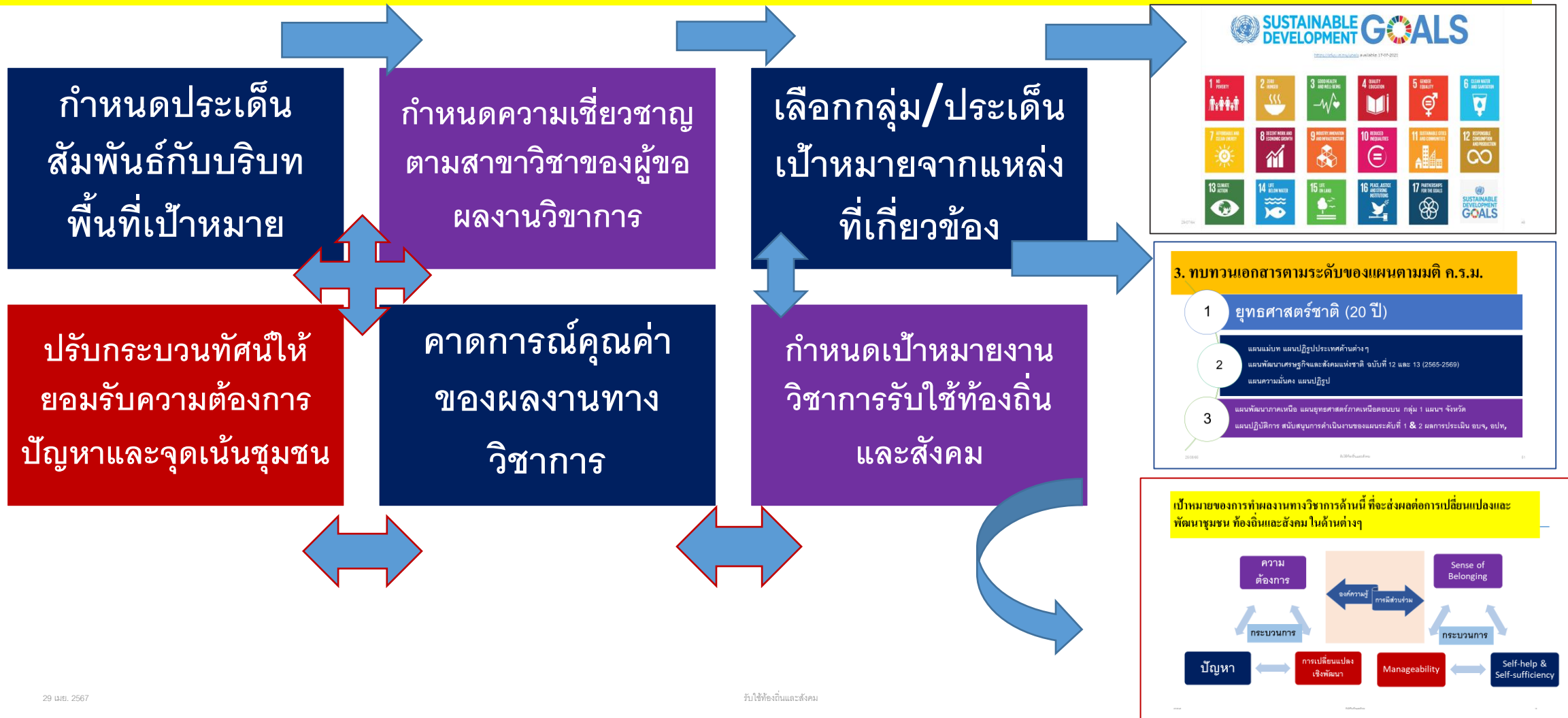
- จากประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มี
ส่วนร่วม ตัดสินใจ ยอมรับและรับผิดชอบใน
บริบทของชุมชนท้องถิ่นและสังคมที่เกี่ยวข้อง
พร้อมที่จะต่อยอดและส่งต่อ
- จากการใช้องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ
ทางวิชาการและประสบการณ์เฉพาะ
สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องของผู้ขอฯ สู่การ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดการความรู้
- จากการเชื่อมโยงสถาบันอุดมศึกษากับ
ท้องถิ่นและสังคมแบบบูรณาการ

แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งผลงานวิชาการ และพร้อมรับการประเมิน

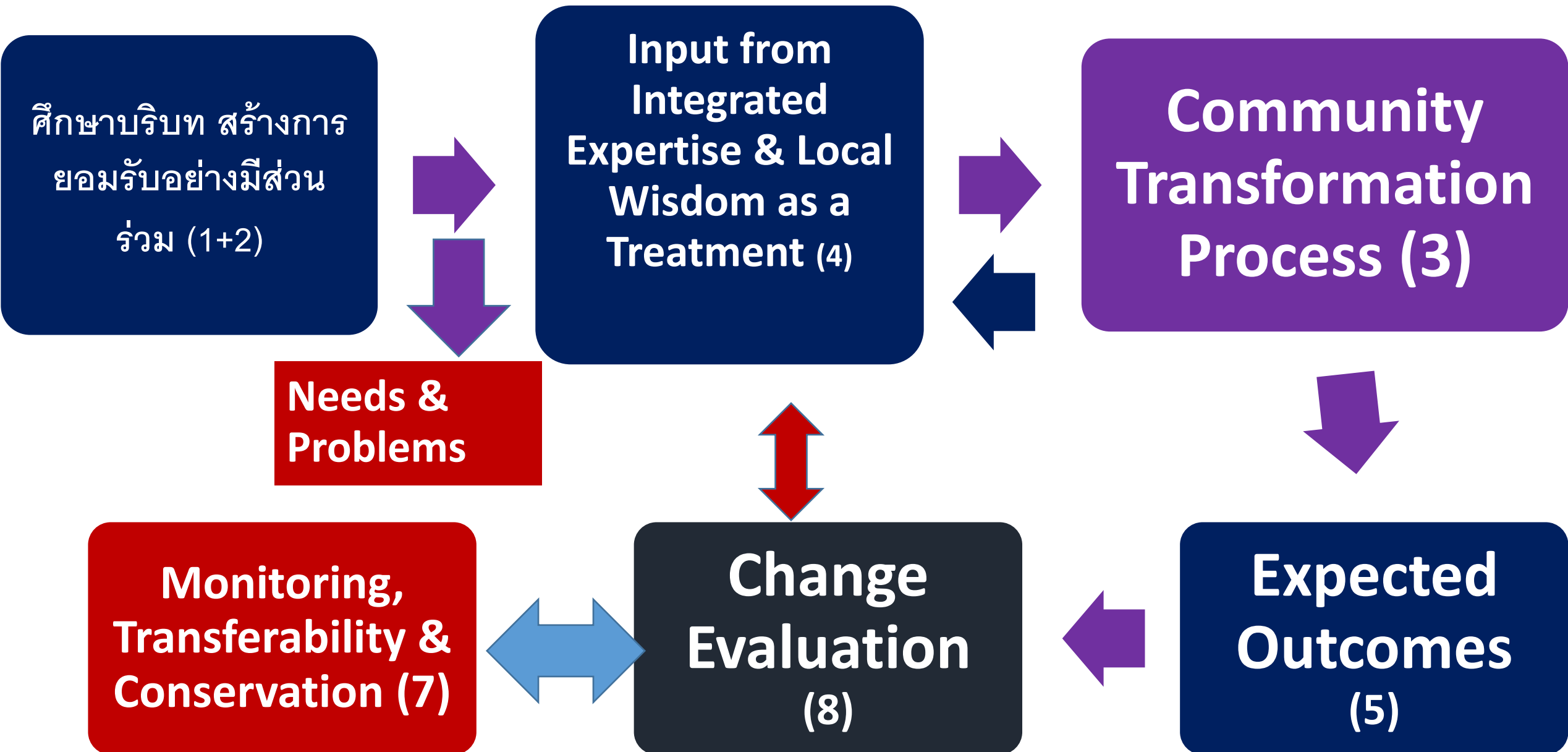

การวางแผนก่อนลงมือทำตาม ขั้นตอนแรกในการ ทำผลงานวิชาการภาคสนาม พร้อมกับ Self-Paradigm Adjustment

3. แนวทาง ข้อเสนอแนะการดำเนินงานผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม กับ กรณีศึกษา

- องค์ประกอบที่ 1. การมีส่วนร่วมและการยอมรับของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย เป็น เทคนิคและกระบวนการสำคัญ เพื่อสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมและการยอมรับในแทบ ทุกองค์ประกอบทั้ง 7 โดยอาจใช้วิธีการศึกษา บนหลักการ **PAR** ใช้บางเทคนิค เช่น
 - **Participatory survey for context study** จนได้ประเด็นหลัก
 - **Participatory Needs and Problem Assessment or Inter-Disciplinary Methods** ได้ผลออกมาเป็นประเด็นและลำดับความ ต้องการ ปัญหา ที่ยอมรับได้ของทั้งท้องถิ่นและ **Stakeholders** กับผู้ขอ ผลงานวิชาการ (ที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะรายในกรณีที่มีหลายคน)
 - ผู้ขอผลงานวิชาการ ทำตัวกลมกลืนกับท้องถิ่น เป็น **Facilitator(s)** และ บันทึกข้อมูลของกระบวนการทำงานเป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้

ในสื่อชุดที่ 2 เป็นกรณีศึกษา ของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเผ่าปะกาเกอญอ ชุมชนเลตองคุ อำเภอู้มผาง ตาก

บริบทชุมชนปะกาเกอญอเผ่า
โปว์และสะกอ บ้าน ฤาษี
เลตองคุ อู้มผาง ตาก ปี 2532

คำสอนจากฤาษีว่า เขามีใช้คน
ไทย ห้ามเรียนหนังสือ พุด
ไทยได้คนเดียวจาก 250 คน
โดยอดีต ผกค. หม่อเอหมี่
เขตงาน อู้มผาง

ปัญหา: ความมั่นคง ความ
ไม่รู้ ยากจน สุขภาวะ ขาด
การเข้าถึงบริการของรัฐ
และการคมนาคมสื่อสาร

ที่มาของ
ปัญหาและ
โจทย์การทำ
โครงการรับใช้
ท้องถิ่นและ
สังคม ปี 2532

รัฐ จังหวัด หน่วยปฏิบัติ ชุมชน

(ฝ่ายปกครอง ทหาร ตชด ที่ 603 ศูนย์ กศน ตาก ฝ่ายอำเภอ และ
หม่อเอหมี่ ในฐานะ **Change Agent**)

จัดลำดับปัญหาและความ
ต้องการที่ตรงกัน และความ
พร้อมที่หน่วยปฏิบัติพึงทำ
ได้ในเวลา 1 ปี

1. การมีส่วนร่วมและการยอมรับของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย
2. สภาพการณ์ของท้องถิ่นและสังคมก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
3. กระบวนการที่ทำให้ท้องถิ่นและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

4. ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่
ใช้ในการทำให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลง

4 ขั้นตอน
แรกที่ยาก
กันไม่ออก
แต่เขียนแยกได้

จบภาคที่ 1 แนะนำการทำผลงานวิชาการ รับใช้ท้องถิ่นและสังคม: ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นใคร ประเมินอะไรและอย่างไร

ขอขอบคุณที่ให้ความสนใจ หากมีโอกาสโปรดใช้ 7 องค์ประกอบ
ทดลองถอดบทเรียนภาคสนามด้านนี้ในมิติต่าง ๆ

Problem
Solving
Process

